Toetsprogramma Lerarenopleiding

Academisch jaar 2025-2026

- Educatieve Minor en Educatieve Module
- Het beroepsvoorbereidende deel van de masteropleidingen Educatie in de Taal- en Cultuurwetenschappen, Educatie in de Mens- en Maatschappijwetenschappen en Educatie en Communicatie in de Bètawetenschappen
- Masteropleidingen Leraar VHO in de Taal- en Cultuurwetenschappen, Leraar VHO in de Mens- en Maatschappijwetenschappen en Leraar VHO in de Bètawetenschappen
- Blended Intensive Programme – Teacher Education Module Enlight

Inhoudsopgave

1. Bekwaamheidseisen, beroepstaken en onderdelen **3**
- Tabel 1: de relatie tussen de beroepstaken en de Dublin Descriptoren 5
- Tabel 2: de relatie tussen de beroepstaken en de wettelijke bekwaamheden 5
- Tabel 3: koppeling van de toetsing van beroepstaken in de opleidingsonderdelen 6

2. Toetsmomenten **7**
- Tabel 4: Educatieve Master – tweejarig 60 ec LO / 60 vakinhoud faculteit 7
- Tabel 5: LVHO – eenjarig 60 ec 8
- Tabel 6: LVHO – half jaar o.b.v. 30 ec vrijstelling* 8
- Tabel 7: Educatieve minor/ module 8

3. Toetsvormen **9**
- Tabel 9: Overzicht toetsvormen en examinatoren per onderdeel 9
- Tabel 10: Toetsvormen en beoordeling BIP 9

- Bijlage 1 Kwalificatie Raamwerk Hoger Onderwijs: Dublin Descriptoren 10
- Bijlage 2: Bekwaamheden LO 11
- Bijlage 3: De beoogde leerresultaten per bekwaamheidseis 12
- Bijlage 4: De beroepstaken/kernhoudingen en de relatie met bekwaamheden/ leerresultaten 13
- Bijlage 5: Overzicht leerdoelen per onderdeel 14

1. Bekwaamheidseisen, beroepstaken en onderdelen

De universitaire lerarenopleidingen kennen een gezamenlijk uitstroomprofiel dat is vastgelegd in ICL-verband[1]. De ICL is de onder de VSNU ressorterende Interuniversitaire Commissie Lerarenopleidingen. Dit profiel is voor wat betreft het wetenschappelijk gehalte van de opleiding gebaseerd op kwalificatieraamwerk van het hoger onderwijs, de Dublindescriptoren (DD). Dit zijn DD1: kennis en inzicht, DD2: het toepassen van kennis en inzicht, DD3: oordeelsvorming, DD4: communicatie en DD5: leervaardigheden. Zie bijlage 1 voor een uitgebreidere omschrijving en een compacte weergave van alle opleidingsniveaus in Nederland.

Voor wat betreft het beroepsvoorbereidende deel van de opleiding stoelt het profiel op de, in het kader van de Wet Beroepen in het Onderwijs (BIO) door de Onderwijscoöperatie geformuleerde bekwaamheidseisen voor leraren. Deze herziene bekwaamheidseisen zijn sinds 01-08-2017 van kracht. Op dit moment wordt aan een nieuwe herziening gewerkt, een advies daarover wordt aangeboden aan OCW. De wet, zie deze link, geeft de volgende drie bekwaamheden aan als vereiste. In de wet zijn vervolgens aanvullende en verdiepende artikelen opgenomen, soms gespecificeerd voor PO of VO. Niet alle artikelen zijn daarom even relevant voor onze opleiding. Per bekwaamheidseis hebben we de relevante artikelen genoemd.

- vakinhoudelijke bekwaamheid: artikelen 2.4, 2.6 en 2.7
- vakdidactische bekwaamheid: artikelen 2.8, 2.9, 2.11, 2.12 en 2.13
- pedagogische bekwaamheid: artikelen 2.14, 2.16, 2.17, 2.18 en 2.19

Naast de drie genoemde bekwaamheidseisen heeft het ICL nog een tweetal eisen toegevoegd.
Dit zijn:

- academische en onderzoekende bekwaamheid
- professionele bekwaamheid

De Lerarenopleiding van de RUG hanteert deze vijf bekwaamheidseisen:

1. De student is vakinhoudelijk bekwaam
2. De student is vakdidactisch bekwaam
3. De student is pedagogisch bekwaam
4. De student is academisch en onderzoekend bekwaam
5. De student is professioneel bekwaam

In bijlage 2 is een overzicht van de, uit de wet en ICL afkomstige, bekwaamheden opgenomen en is een korte definitie per bekwaamheid uitgeschreven. Hierbij is er gekozen om de definitie uit de herijking van de wet, die nu gaande is, te gebruiken, wat een verkorte versie is van wat in de huidige wet staat. Op de volgende bladzijde wordt aangegeven hoe de bekwaamheden verder uitgewerkt gaan worden.

De bekwaamheidseis ‘is vakinhoudelijk bekwaam’ (die art. 2.4, 2.6 en 2.7 uit de Wettelijke Bekwaamheidseisen afdekt) wordt door de faculteit van de bachelor- of masteropleiding verzorgd en de doelen die daarbij horen, worden daar getoetst. Of studenten vakinhoudelijk voldoende niveau hebben, wordt echter óók binnen de vakdidactische bekwaamheid getoetst tijdens de stages. Immers: als een student zijn vakinhoud niet beheerst, is het onmogelijk om een duidelijke en inhoudelijk correcte uitleg van de leerstof te geven en daarmee vakdidactisch bekwaam te zijn. In de verantwoording in het Toetsprogramma is dit zichtbaar doordat art. 2.4, 2.6 en 2.7 óók zijn genoemd bij ‘is vakdidactisch bekwaam’.

[1] Competentieprofiel van leraren die aan een ULO zijn opgeleid. 2007. Den Haag, VSNU

De Lerarenopleiding werkt bij het ontwerpen van onderwijs en toetsen op basis van 'backward design'. De bekwaamheden zijn voor zowel bij de Educatieve Minor en Module als Masteropleidingen Educatie en LVHO verder geconcretiseerd, en wel als volgt:

1. We beschouwen het beroep leraar als leidend in het aantonen van de bekwaamheden. Vanuit die gedachte heeft de opleiding overkoepelende leerresultaten bij de bekwaamheden beschreven waarmee kennis, vaardigheden en houdingen worden geduid die passen bij de beroepstaken van een leraar, zie bijlage 3.

2. Het curriculum van de opleiding bestaat uit zes onderdelen die gebaseerd zijn op dat beroep, te weten *Neem regie* (NR), *Geef les* (GL), *Verken je schoolvak* (VKS), *Vorm je visie* (VjV), *Verdiep je schoolvak* (VDS) en *Onderzoek het leren* (OHL). Zie hiervoor het opbouw van het programma in het OER 25-26.

3. Uitgaande van de leerresultaten en het curriculum heeft de opleiding acht beroepstaken en twee kernhoudingen geformuleerd, waarbij het doel van de opleiding is om de studenten deze bekwaam te kunnen laten uitvoeren. Voor de beroepstaken geldt als uitgangspunt dat deze kort en krachtig zijn geformuleerd op zo'n manier dat de link met het daadwerkelijk leraar zijn, het beroep uitoefenen, direct duidelijk is. De inhoud wordt zo concreet en ondubbelzinnig mogelijk weergegeven in de aanvoegende wijs. De formulering is gebaseerd op de overkoepelende leerresultaten en ook passend bij de terminologie die de opleiding voor de onderdelen heeft gekozen. De kernhoudingen zijn het cement tussen de opleidingsonderdelen (zie het opleidingsmodel onderaan bijlage 2).

4. Vanuit deze beroepstaken en kernhoudingen zijn per opleidingsonderdeel leerdoelen geformuleerd (zie bijlage 5) waarmee de leerresultaten aangetoond worden.

5. Per bekwaamheid zijn er meerdere beroepstaken (soms dezelfde) die zijn gekoppeld aan de onderdelen van het curriculum (zie tabel 3). Hierbij is uitgegaan van een zichtbaar concentrisch opgebouwd curriculum, met beroepstaken die in meerdere onderdelen terugkomen en steeds complexer worden uitgewerkt, waarbij de basis voorwaardelijk is. Dit zelfde geldt ook voor sommige leerdoelen, die op meerdere momenten in de opleiding getoetst worden.

Per onderdeel van de opleiding worden in de handleiding van dat onderdeel opdrachten/ leertaken uitgewerkt gericht op het kunnen realiseren van de leerdoelen die aan dat onderdeel gekoppeld zijn. Die leerdoelen bieden het kader voor toetsing en beoordeling, wat ook zichtbaar is gemaakt in de rubric per onderdeel. Deze rubrics worden gebaseerd op de basisrubric van de opleiding (zie Toetsplan) en de toetsmatrijs die bij het vak hoort. Door deze opzet brengt de opleiding inhoudelijke accenten aan in de bekwaamheidseisen, waarbij het uitgangspunt is dat je binnen één onderdeel en beroepstaak aan meerdere bekwaamheden/ beoogde leerresultaten werkt. De opleiding heeft hierbij nadrukkelijk als standpunt dat integratie nodig is! Daarnaast legt de opleiding een accent op het voortgezet onderwijs als aanstaand werkveld, en niet op het mbo. Deze keuze is gemaakt omdat studenten die de minor of module afronden een beperkte tweedegraadsbevoegdheid krijgen, die niet geldt voor het mbo. De eerstegraads-bevoegdheid na de master geldt wel ook voor het mbo, maar uit gegevens van de alumni blijkt dat vrijwel alle afgestudeerden gaan werken in het voortgezet onderwijs.

De beroepstaken en kernhoudingen van de Lerarenopleiding vormen de basis voor de inhoud van onderdelen van de Minoropleiding (inclusief de Educatieve Module) en Masteropleidingen.. In bijlage 4 is daarom een overzicht weergegeven van de koppeling tussen de bekwaamheden, beoogde leerresultaten en de beroepstaken/ kernhoudingen.

Hieronder zijn twee tabellen opgenomen waarin de beroepstaken zijn gekoppeld aan de Dublin descriptoren en de Wettelijke bekwaamheidseisen. Door een uniforme aanpak van die beroepstaken bij ieder onderdeel zorgt de opleiding ervoor dat bij alle onderdelen beeldvorming, oordeelvorming en besluitvorming door de student moet plaatsvinden. In ieder van die fases wordt ook gereflecteerd zodat de Academische en Professionele bekwaamheden altijd aan de orde komen, ongeacht het onderdeel waar de student op dat moment mee bezig is. De beoordeling van de studenten binnen een onderdeel zal dan ook op beroepstaakniveau plaats vinden[2]. Door de koppeling van de beroepstaken aan de bekwaamheden is het realiseren van die bekwaamheden 'gedekt'. In het derde schema wordt aangegeven in welk onderdeel welke beroepstaken getoetst worden. Dit betreft de summatieve toetsing van die beroepstaken. Zoals eerder genoemd komen veel beroepstaken in meerdere onderdelen aan de orde en waar van die beroepstaak geen summatieve toetsing plaatsvindt zal deze wel formatief aan de orde komen.

Samengevat geven tabel 1 en 2 de relatie aan tussen de beroepstaken en de opleidingsoverstijgende wettelijke vereisten. In tabel 3 wordt aangegeven welke beroepstaak in welk onderdeel van de opleiding summatief getoetst wordt. Dit is niet 1-op-1 hetzelfde.

Ook dit studiejaar is er het Blended Intensive Programme (BIP), een kort programma dat vanuit de Enlight internationale samenwerking in het kader van een Erasmus+ Call is ontstaan. Het BIP is toegankelijk voor studenten van deelnemende universiteiten (zie ook het OER bijlage 1A), waar wij er een van zijn, en bestaat uit een keuzeonderdeel van 3 ects. In de hoofdstukken over toetsmomenten en toetsvormen wordt dit BIP apart benoemd.

Tabellen

- **Tabel 1: de relatie tussen de beroepstaken en de Dublin Descriptoren**

Beroepstaken/ kernhoudingen	**Draagt bij aan Dublin descriptoren**				
	DD1:	**DD2:**	**DD3:**	**DD4:**	**DD5:**
1.Vorm je visie op onderwijs	V		V		V
2.Bereid je onderwijs voor	V	V			
3.Onderhoud positieve relaties met leerlingen		V		V	
4.Reguleer het gedrag van leerlingen		V		V	
5.Geef uitleg		V		V	
6.Activeer het leerproces van leerlingen		V	V		
7.Breng het leren van leerlingen in beeld	V				
8.Creëer samenhang	V				V
9. Academische kernhouding	V	V	V	V	V
10. Professionele kernhouding	V	V	V	V	V

- **Tabel 2: de relatie tussen de beroepstaken en de wettelijke bekwaamheden**

Beroepstaken/ kernhoudingen	**Draagt bij aan wettelijke bekwaamheden**		
	Vakinhoud	**Vakdidactisch**	**Pedagogisch**
Artikelen	**2.4, 2.6, 2.7**	**2.8, 2.9, 2.11, 2.12, 2.13**	**2.14, 2.16, 2.17, 2.18, 2.19**
1.Vorm je visie op onderwijs		V	V
2.Bereid je onderwijs voor	V	V	V
3.Onderhoud positieve relaties met leerlingen		V	V
4.Reguleer het gedrag van leerlingen		V	V
5.Geef uitleg	V	V	
6.Activeer het leerproces van leerlingen		V	V
7.Breng het leren van leerlingen in beeld		V	V
8.Creëer samenhang	V	V	V
9. Academische kernhouding	V	V	V
10. Professionele kernhouding	V	V	V

[2] Zichtbaar gemaakt in de basisrubric in het Toetsplan.

In tabel drie hieronder worden per bekwaamheid de beroepstaken aangegeven die binnen die bekwaamheid getoetst worden. Per beroepstaak is vervolgens aangeven in welk onderdeel deze getoetst wordt. Door deze eerder genoemde concentrische opbouw van het curriculum zal iedere beroepstaak in meerdere onderdelen getoetst worden, echter op steeds complexere en verdiepende aspecten. De eerder beoordeelde aspecten dienen uiteraard nog wel op niveau te zijn. Iedere beroepstaak is vanwege deze opbouw geconcretiseerd in leerdoelen in de handleiding van dat betreffende onderdeel, waarbij steeds de koppeling naar de beoogde leeruitkomst (zie bijlage drie) gelegd wordt.
Door in ieder van de opleidingsonderdelen een leerdoel gekoppeld aan de academische kernhouding op te nemen wordt de academische bekwaamheid altijd meegenomen in de toetsing. Ditzelfde geldt voor de professionele kernhouding, echter alleen voor de opleidingsonderdelen waar het werkplekleren een onderdeel van de summatieve toetsing is. Dit is ook de reden dat we deze kernhoudingen het cement van de opleiding noemen.

- **Tabel 3: koppeling van de toetsing van beroepstaken in de opleidingsonderdelen**

Wettelijke Bekwaamheden	**Beroepstaken**	**NR**	**GL**	**VKS**	**VjV**	**VDS**	**OHL**
1 Vakinhoudelijke **E**en leraar beheerst de inhoud van het onderwijs en kan deze leerbaar en waardevol maken voor leerlingen/studenten.	We hebben hier binnen de ULO geen beroepstaken voor geformuleerd, aangezien de ULO niet gericht is op vakinhoudelijke bekwaamheid. Dit is een toelatingseis voor de opleiding, geen einddoel. In een aantal (vakdidactische) onderdelen is 'inhoud' echter wel zeer relevant. Die onderdelen zijn:		X	X		X	
2 Vakdidactische Een leraar stelt de leerling /student in staat om waardevolle kennis en waardigheden aan te leren.	1.Vorm je visie op onderwijs				X		
	2.Bereid je onderwijs voor		X	X		X	X
	5.Geef uitleg			X		X	
	6.Activeer het leerproces van leerlingen			X		X	
	7.Breng het leren van leerlingen in beeld			X		X	
	8.Creëer samenhang			X		X	
3 Pedagogische Een leraar kan een veilig, aangenaam, geordend en uitdagend klimaat kan voor leerlingen/studenten creëren.	1.Vorm je visie op onderwijs	X			X		
	2.Bereid je onderwijs voor			X		X	
	3.Onderhoud positieve relaties met leerlingen	X		X		X	
	4.Reguleer het gedrag van leerlingen	X		X		X	
	8.Creëer samenhang			X		X	
ICL Bekwaamheden	**Kernhouding opleidingsmodel RUG**	**NR**	**GL**	**VKS**	**VV**	**VDS**	**OHL**
4 Academische en onderzoekende Een leraar onderzoekt systematisch hoe leerlingen leren en past daar de lesopzet en -inhoud op aan.	9. Academische kernhouding	X	X	X	X	X	X
5 Algemene professionele Een leraar verhoudt zich effectief tot zichzelf en zijn omgeving binnen en buiten de school.	10. Professionele kernhouding	X		X		X	

In bijlage 4 is ook zichtbaar gemaakt hoeveel leerdoelen er per beroepstaak/ kernhouding en beoogd leerresultaat getoetst worden, om de spreiding van de beroepstaken door de opleiding heen ook inzichtelijk te maken.[3]

[3] De werkwijze van de lerarenopleiding is ten opzichte van vorig jaar niet veranderd, de uitwerking van leerdoelen en koppeling daarvan aan beroepstaken en onderdelen van de opleiding wel. Dit wordt per periode en semester incrementeel ingevoerd en uitgewerkt. De studenten van de LVHO met een vrijstelling voor het de eerste drie onderdelen van de opleiding EN die starten in september vallen daarom nog niet onder deze nieuwe uitwerking. Zij worden nog beoordeeld volgens het Toetsprogramma 24-25 met lichte praktische aanpassingen o.b.v. evaluaties.

2. Toetsmomenten

Door de combinatie van formatieve en summatieve toetsing in ieder onderdeel wordt de voortgang van studenten gedurende de looptijd van de opleiding regelmatig getoetst. Dit zorgt ervoor dat studenten worden gestimuleerd om vanaf het begin van de opleiding actief aan de slag te gaan met de leerstof. Hierdoor wordt het leergedrag van studenten zodanig gestuurd, dat zij aan het eind van het onderdeel de leerstof beheersen.

Voor ieder onderdeel van de Lerarenopleiding wordt een herkansing georganiseerd. Dit om ervoor te zorgen dat studenten cursussen redelijkerwijs binnen de gestelde tijd kunnen afronden. Om het aantal toetsmomenten beperkt te houden is het uitgangspunt op de Lerarenopleiding dat ieder vak wordt afgesloten met één summatieve tentamenopdracht.

De toetsing voor de zes onderdelen van de lerarenopleiding, waarvan de eerste drie voor alle varianten van de opleiding uitgevoerd worden en de laatste drie alleen in de Educatieve Master en de LVHO, is volgens het schema in onderstaande tabellen 4 t/m 7 geprogrammeerd:

Deadlines 25-26[4]

- **Tabel 4: Educatieve Master – tweejarig 60 ec LO / 60 vakinhoud faculteit**

Code	Vaknaam	Deadlines in			
		1e deadline S1	**2e deadline S1**	**1e deadline S2**	**2e deadline S2**
TEM0110-24	Neem regie*	nvt	nvt	12 juni 2026	In overleg gesprek uiterlijk 28 aug. 2026
TEM0205-24	Geef les	14 nov. 2025	16 jan. 2026	nvt	nvt
TEM0315-24	Verken je schoolvak	16 jan. 2026	In overleg** gesprek uiterlijk 5 juni 2026	nvt	nvt
TEM0405-24FEB	Vorm je visie	nvt	nvt	3 april 2026	8 mei 2026
TEM0515-24FEB	*Verdiep je schoolvak*	nvt	nvt	12 juni 2026	In overleg gesprek uiterlijk 28 aug. 2026
TEM0610-24FEB	*Onderzoek het leren*	nvt	nvt	29 mei 2026	19 juni 2026

* Neem regie is in het eerste jaar van de EduMa, de andere onderdelen zijn in het tweede jaar van de EduMa.
De colleges van Neem regie zijn geprogrammeerd in periode 2A, de stage loopt door in periode 2B
** De herkansing kan voor studenten verschillen, afhankelijk van waarom de eerste keer onvoldoende was. Soms dienen meer lessen gegeven te worden, soms niet. Vandaar dat hier een uiterlijke datum genoemd wordt. De daadwerkelijke datum kan dus eerder liggen, dit spreken de student en de examinator(en) af.

[4] Afhankelijk van het vak betreft de deadline in het ene geval het inleveren van het schriftelijke toetsdeel en in andere geval, de gearceerde deadlines, de uiterste datum waarop een mondelinge deel moet zijn afgerond. Dit is vooral gerelateerd aan het moeten hebben afgerond van een bepaald vak voordat het volgende vak beoordeeld MAG worden. Bij dit type deadlines is in de handleiding van het aangegeven wanneer het schriftelijk deel uiterlijk ingeleverd moet zijn. Eerder inleveren in overleg met de examinator is altijd een optie is.

- **Tabel 5: LVHO – eenjarig 60 ec**

Code	Vaknaam	Deadlines in			
		1e deadline S1	**2e deadline S1**	**1e deadline S2**	**2e deadline S2**
TEM0110-24	Neem regie	31 okt. 2026	16 jan. 2026	nvt	nvt
TEM0205-24	Geef les	14 nov. 2025	16 jan. 2026	nvt	nvt
TEM0315-24	Verken je schoolvak	16 jan. 2026	In overleg gesprek uiterlijk 5 juni 2026	nvt	nvt
TEM0405-24FEB	Vorm je visie	nvt	nvt	3 april 2026	8 mei 2026
TEM0515-24FEB	*Verdiep je schoolvak*	nvt	nvt	12 juni 2026	In overleg gesprek uiterlijk 28 aug. 2026
TEM0610-24FEB	*Onderzoek het leren*	nvt	nvt	29 mei 2026	19 juni 2026

- **Tabel 6: LVHO – half jaar o.b.v. 30 ec vrijstelling***

Code	Vaknaam	Deadlines in			
		1e deadline S1	**2e deadline S1**	**1e deadline S2**	**2e deadline S2**
TEM0405-24	Vorm je visie	7 nov. 2025	12 dec. 2025	nvt	nvt
TEM0515-24	*Verdiep je schoolvak*	16 jan. 2026	In overleg gesprek uiterlijk 5 juni 2026	nvt	nvt
TEM0610-24	*Onderzoek het leren*	9 januari 2026 (pitch 19 jan. 2026)	6 feb. 2026	nvt	nvt

(* 30 ec vrijstelling is o.b.v. een tweedegraadsbevoegdheid, bijv. door de minor of module al te hebben gevolgd. Als dit traject in S2 wordt gevolgd gelden de deadlines van tabel 5.)

- **Tabel 7: Educatieve minor/ module**

Code	Vaknaam	Deadlines in			
		1e deadline S1	**2e deadline S1**	**1e deadline S2**	**2e deadline S2**
TEB0110-24	Neem regie	31 okt. 2026	16 jan. 2026	nvt	nvt
TEB0205-24	Geef les	14 nov. 2025	16 jan. 2026	nvt	nvt
TEB0315-24	*Verken je schoolvak*	16 jan. 2026	In overleg gesprek uiterlijk 5 juni 2026	nvt	nvt

De toetsing voor het keuzevak BIP is volgens tabel 8 geprogrammeerd.

Tabel 8: BIP

Onderwijseenheid	**Deadline**	**Deadline resit**
Teaching for global citizenship in European classrooms: a challenge-based approach	End of May 2026	End of June 2026

3. Toetsvormen

De toegepaste toetsvormen in de Lerarenopleiding zijn per onderdeel weergegeven in de onderstaande tabel. Er is bij de onderdelen waar het werkplekleren een groot onderdeel van uitmaakt structureel gekozen voor een mondelinge toets 'en' of gebaseerd op schriftelijke onderbouwing of producten. De mondelinge toets kan op meerdere manieren plaatsvinden, zoals middels beoordelingsgesprekken, een mondelinge tentamen of presentaties. Het schriftelijke deel is een portfolio, waarvan de inhoud en opbouw per onderwijseenheid varieert maar waar reflectie altijd een onderdeel van is. Dat is aangegeven in de handleiding van het betreffende onderdeel. Deze opzet is gekozen zodat de toetsvormen ook echt afgestemd worden op het onderdeel waar ze bij horen.

De student verzamelt, op basis van de criteria, bewijslast om het voldoende beheersen van de beroepstaak zichtbaar te maken. Deze bewijslast is deels voorgeschreven in de handleiding van de onderdelen en deels eigen keus. Hiermee wordt recht gedaan aan de complexiteit van de beroepstaken binnen die onderdelen.

Zowel vanuit de wens om gevarieerde toetsvormen te gebruiken als vanuit de meer academische insteek van *Vorm je visie* en *Onderzoek het leren* is bij die twee onderdelen gekozen andere toetsvormen te gebruiken. Voor *Vorm je visie* dient de student een schriftelijk tentamen te maken en voor *Onderzoek het leren* is een product voor de praktijk de toetsvorm. Dat product moet overdraagbaar en bruikbaar zijn, echter de uiteindelijke vormgeving ervan wordt aan de student overgelaten. Voor de BIP is bij de eerdere ontwikkeling al gekozen voor een posterpresentatie en een individueel assessment, zie de onderste tabel.

De verplichte onderdelen van de toetsing zijn bij ieder onderdeel in de handleiding aangegeven. Overige eisen, bijvoorbeeld voor ontvankelijkheid, zijn aangegeven op de rubric van ieder vak. Resultaten voor onderdelen waar dit geldt, worden pas ingevoerd als aan alle eisen is voldaan.
De laatste drie onderdelen worden alleen in de masteropleidingen gegeven, de eerste drie in alle opleidingen van de lerarenopleiding.

- **Tabel 9: Overzicht toetsvormen en examinatoren per onderdeel**

Onderdeel	**Toetsvorm**	**Examinator(en)**	**Betrokkenen**	**Locatie**
Neem regie	Mondelinge toets gebaseerd op een schriftelijk product	Instituutsopleider	Schoolopleider, werkplekbegeleider	School
Geef les	Mondelinge toets gebaseerd op een schriftelijk product	Vakdidacticus	X	Instituut
Verken je schoolvak	Mondelinge toets en een schriftelijk product	Vakdidacticus + Instituutsopleider	Schoolopleider, werkplekbegeleider	School
Vorm je visie	Schriftelijk tentamen	Docenten van het vak	X	Instituut
Verdiep je schoolvak	Mondelinge toets en een schriftelijk product	Vakdidacticus + Instituutsopleider	Schoolopleider, werkplekbegeleider	School
Onderzoek het leren	Product voor de praktijk en een schriftelijke onderbouwing	Vakdidacticus + tweede beoordelaar	X	Instituut

- **Tabel 10: Toetsvormen en beoordeling BIP**

BIP: Formal assessment of learning outcomes
***Assessment phase 2**: on-site group assessment ☐ Poster presentation: students produce a poster that will be presented on the last day of the 5-days on campus. This poster represents the ACT phase in CBE and is related to a challenge on global citizenship. Evaluated by the coaches/educational support staff (e.g. Phd students, etc.)* ***Assessment phase 3**: individual assessment based on online reflection ☐ Portfolio: Students write a portfolio in which they reflect on what they have learnt about global citizenship through CBE. Evaluated by the organizing module leader (i.e. Michelle Helms-Lorenz) and/or local lecturer responsible for course in which this module is integrated*

○ Bijlage 1 Kwalificatie Raamwerk Hoger Onderwijs: Dublin Descriptoren

Nederlandse vertaling van de Dublin descriptoren voor het eindniveau van de eerste en tweede cyclus, in Nederland aangeduid met de kwalificaties: Bachelor en Master, zie het kwalificatieraamwerk onder de tabel.

	Kwalificaties Bachelor	Kwalificaties Master
DD1: Kennis en inzicht	Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.	Heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van Bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband.
DD2: Toepassen kennis en inzicht	Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het vakgebied.	Is in staat om kennis en inzicht en probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan.
DD3: Oordeelsvorming	Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.	Is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaal-maatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen.
DD4: Communicatie	Is in staat om informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.	Is in staat om conclusies, alsmede De kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten of niet-specialisten.
DD5: Leervaardigheden	Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.	Bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.

Het Nederlandse kwalificatieraamwerk

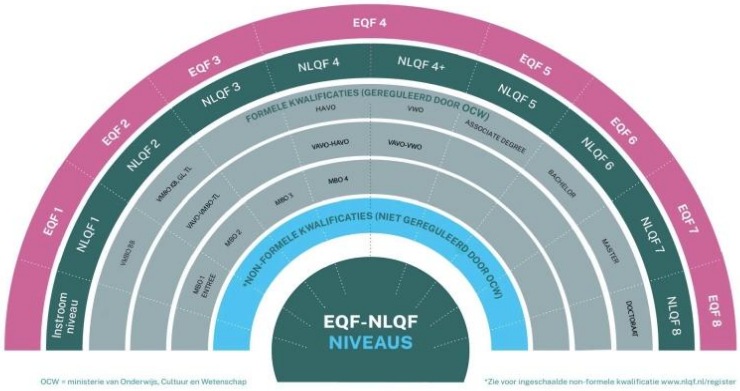

Schematisch overzicht van generieke inschaling van de door de overheid (OCW en EZ) gereguleerde kwalificaties in het NLQF en de referentie aan het EQF

- **Bijlage 2: Bekwaamheden LO**

(een korte definitie vanuit de herijkte bekwaamheidseisen, als kader voor de beoogde leerresultaten)

1 Vakinhoudelijke bekwaamheid
Dit wil zeggen dat een leraar de inhoud van het onderwijs beheerst en deze leerbaar en waardevol kan maken voor leerlingen/studenten.

2 Vakdidactische bekwaamheid
Dit wil zeggen dat een leraar de leerling /student in staat stelt om waardevolle kennis en vaardigheden aan te leren.

3 Pedagogische bekwaamheid
Dit wil zeggen dat een leraar een veilig, aangenaam, geordend en uitdagend klimaat kan creëren voor leerlingen/studenten.

4 Academische en onderzoekende bekwaamheid
Dit wil zeggen dat een leraar de inhoud van het onderwijs baseert op theoretische onderbouwing waarbij verschillende perspectieven gebruikt zijn. De leraar heeft zichtbaar een onderzoekende houding en is transparant en navolgbaar in keuzes en rapportages.

5 Algemene professionele bekwaamheid
Dit wil zeggen dat een leraar zich effectief verhoudt tot zichzelf en zijn omgeving binnen en buiten de school.

De academische en professionele bekwaamheid (kernhouding) zijn het cement van het curriculum, zie hieronder.

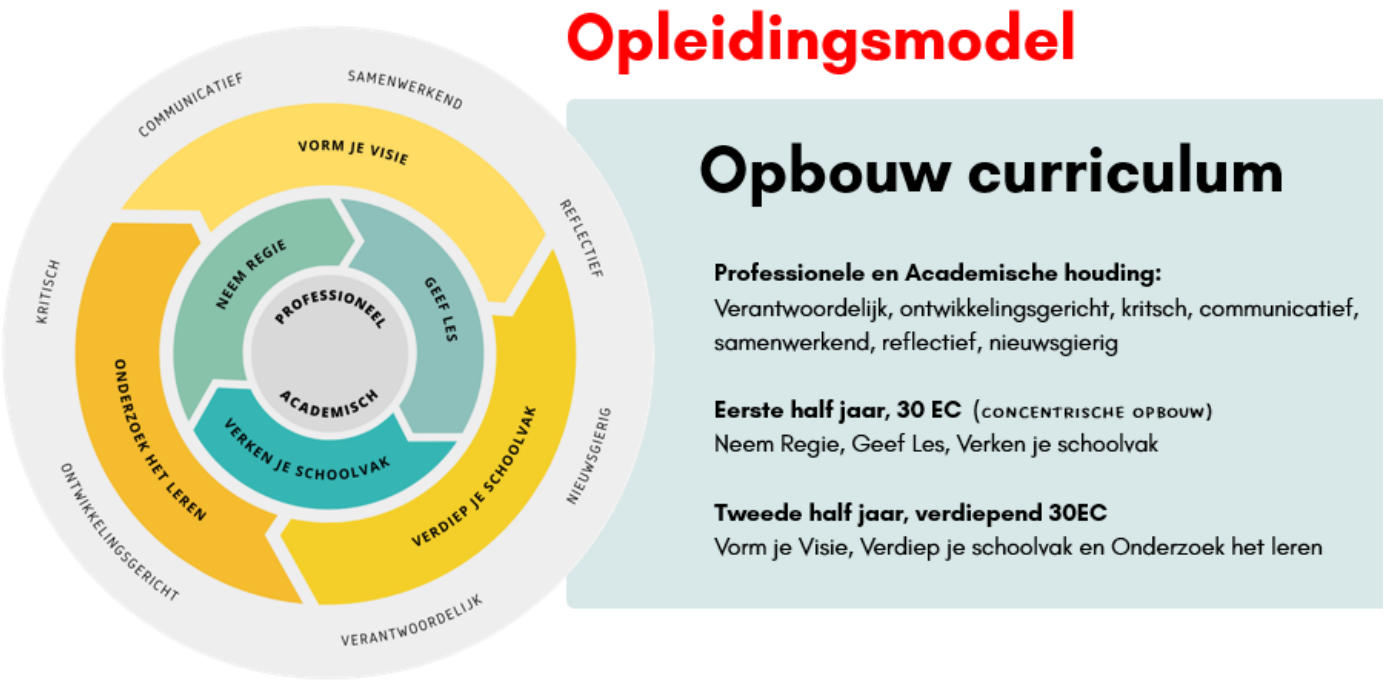

○ Bijlage 3: De beoogde leerresultaten per bekwaamheidseis

Bekwaamheid	Bijhorende beoogde leerresultaten
Vakinhoudelijke	a. Afgestudeerde beheerst de inhoud van het schoolvak op het desbetreffende WO-niveau[5]. b. Afgestudeerde kan op basis van vakinhoudelijke kennis en ervaring leerlingen voorbereiden op het leren in een context passend bij hun vervolgopleiding(en).
Vakdidactische	c. Afgestudeerde kent de plaats, hetbelang en de doelstellingen van het vak, inclusief aspecten van digitale geletterdheid, in de diverse fasen van het onderwijs; heeft een visie op de vormende waarde en de relevantie van het vak voor leerlingen in de betreffende doelgroep. d. Afgestudeerde kent manieren waarop leerlingen leren, zowel in algemene zin als bij het schoolvak. Afgestudeerde gebruikt die kennis bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van het onderwijs. e. Afgestudeerde weet hoe begrip en beheersing van het schoolvak eruit zien en kan, op het niveau van de doelgroep waarvoor opgeleid wordt, rekening houden met verschillen tussen leerlingen bij het bevorderen hiervan. f. Afgestudeerde kan passende manieren van observatie en toetsing ontwikkelen, de resultaten interpreteren en communiceren en zo nodig het onderwijs op basis van de resultaten bijstellen.
Pedagogische	g. Afgestudeerde kan (in samenwerking met collega's) in de klas een veilig en ontwikkelingsgericht leerklimaat realiseren. h. Afgestudeerde weet wat kenmerkend is aan de cognitieve, sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen in de leeftijd van de doelgroep waarvoor hij opleidt en kan daarop inspelen in de omgang met individuele en groepen leerlingen, collega's en betrokken derden. i. Afgestudeerde draagt bij aan de ontwikkeling en (burgerschaps)vorming van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke persoon.
Academische en onderzoekende	j. Afgestudeerde kan een kritisch, onafhankelijk en onderbouwd oordeel vormen op basis van theoretische en praktische informatie. k. Afgestudeerde is in staat om op basis van eigen onderzoek ontbrekende informatie te verzamelen en te analyseren die tot afgewogen oordeelsvorming leidt. l. Het onderzoekend handelen van afgestudeerde is transparant, cyclisch en navolgbaar voor betrokkenen en derden. m. Afgestudeerde werkt planmatig aan de ontwikkeling van vakinhoudelijke, (vak)didactische en pedagogische kennis en vaardigheden.
Professionele	n. Afgestudeerde kan de vakinhoudelijke, (vak)didactische en pedagogische ontwikkeling van leerlingen evalueren en stimuleren in samenspraak met collega's, ouders en andere betrokkenen. o. Afgestudeerde communiceert in voor niet-professionals begrijpelijke taal. p. Afgestudeerde houdt zich aan afspraken en bewaakt de eigen grenzen in tijd en professionele ruimte.

[5] Zie toelatingseisen per opleiding. De student heeft de benodigde vakkennis reeds bij de start van de opleiding aan de ULO.

○ Bijlage 4: De beroepstaken/kernhoudingen en de relatie met bekwaamheden/ leerresultaten

Overzicht relatie beoogde leerresultaten – beroepstaken/ kernhoudingen

Bekwaamheid	Bijhorende leerresultaten deze beroepstaak	Beroepstaken en kernhoudingen										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot.
Vakinhoudelijke	a. Afgestudeerde beheerst de inhoud van het schoolvak op het desbetreffende WO-niveau.	Dit is voor de lerarenopleiding geen beoogd leerresultaat, maar een toelatingseis. Aangezien de leraar wel de stof inhoudelijk goed moet kunnen overdragen, wordt middels b wel getoetst bij een aantal beroepstaken.										
	b. Afgestudeerde kan op basis van vakinhoudelijke kennis en ervaring leerlingen voorbereiden op het leren in een context passend bij hun vervolgopleiding(en).		X			X	X		X			4
Vakdidactische	c. Afgestudeerde kent de plaats, het belang en de doelstellingen van het vak, inclusief aspecten van digitale geletterdheid, in de diverse fasen van het onderwijs; heeft een visie op de vormende waarde en de relevantie van het vak voor leerlingen in de betreffende doelgroep.	X	X			X	X		X			5
	d. Afgestudeerde kent manieren waarop leerlingen leren, zowel in algemene zin als bij het schoolvak. Afgestudeerde gebruikt die kennis bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van het onderwijs.		X			X	X		X			4
	e. Afgestudeerde weet hoe begrip en beheersing van het schoolvak eruit zien en kan, op het niveau van de doelgroep waarvoor opgeleid wordt, rekening houden met verschillen tussen leerlingen bij het bevorderen hiervan		X					X	X			3
	f. Afgestudeerde kan passende manieren van observatie en toetsing ontwikkelen, de resultaten interpreteren en communiceren en zo nodig het onderwijs op basis van de resultaten bijstellen		X					X				2
Pedagogische	g. Afgestudeerde kan (in samenwerking met collega's) in klas een veilig en ontwikkelingsgericht leerklimaat realiseren.	X		X	X							3
	h. Afgestudeerde weet wat kenmerkend is aan de cognitieve, sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen in de leeftijd van de doelgroep waarvoor hij opleidt en kan daarop inspelen in de omgang met individuele en groepen leerlingen, collega's en betrokken derden.	X		X	X							3
	i. Afgestudeerde draagt bij aan de ontwikkeling en (burgerschaps)vorming van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke persoon.	X										1
Academische en onderzoekende	j. Afgestudeerde kan een kritisch, onafhankelijk oordeel vormen op basis van theoretische en praktische informatie.									X		1
	k. Afgestudeerde is in staat om op basis van eigen onderzoek ontbrekende informatie te verzamelen en te analyseren die tot afgewogen oordeelsvorming leidt.									X		1
	l. Het onderzoekend handelen van afgestudeerde is transparant, cyclisch en navolgbaar voor betrokkenen en derden.						X			X	X	3
	m. Afgestudeerde werkt planmatig aan de ontwikkeling van vakinhoudelijke, (vak)didactische en pedagogische kennis en vaardigheden.									X	X	2
Professionele	n. Afgestudeerde kan de vakinhoudelijke, (vak)didactische en pedagogische ontwikkeling van leerlingen evalueren en stimuleren in samenspraak met collega's, ouders en andere betrokkenen.										X	1
	o. Afgestudeerde communiceert in voor niet-professionals begrijpelijke taal.			X								1
	p. Afgestudeerde houdt zich aan afspraken en bewaakt de eigen grenzen in tijd en professionele ruimte.										X	1
	Totaal aantal beoogde leerresultaten binnen deze beroepstaak:	4	5	3	2	3	4	2	4	4	5	35

○ Bijlage 5: Overzicht leerdoelen per onderdeel

Leerdoelen per beroepstaak en per onderdeel van de opleiding

Per onderdeel van de opleiding en per beroepstaak/ kernhouding heeft de opleiding leerdoelen geformuleerd die summatief beoordeeld worden, indien de beroepstaak/ kernhouding relevant is voor dat onderdeel. Dat is in bijlage 4 aangegeven.

Uitgangspunten

1. Er is 1 leerdoel per beroepstaak en maximaal 2 per kernhouding.
2. De criteria voor toetsing van de leerdoelen worden uitgewerkt in een rubric en/of in een overzicht met indicatoren t.b.v het werkplekleren.
3. Integratie van theorie en praktijk is een uitgangspunt, toetsing zal daarom ook zoveel mogelijk integraal of op zowel instituut als bij het werkplekleren plaatsvinden. Dit geldt voor de onderdelen NR, GL, VKS en VDS. Bij OHL en VjV wordt het werkplekleren niet getoetst.
4. Het leerdoelenoverzicht sluit zoveel mogelijk aan bij wat we in 2024-2025 aan leerdoelen hebben getoetst. Omdat we deels andere beroepstaken hebben geformuleerd kan wel sprake zijn van een herordening. De kernhoudingen zijn nieuw ten opzichte van vorig jaar, maar ook daarbij is gekeken naar wat we nu bij de verschillende onderdelen al toetsten.
5. De leerdoelen bij de beroepstaken van NR worden eind 1A tijdens een voortgangsgesprek met IO, WPB, en SO formatief geëvalueerd bij studenten die NR eerder al behaald hebben of een vrijstelling hebben voor NR op basis van EVC.

Leeswijzer

a. We gaan in onze opleiding uit van een concentrische opbouw, waarbij leerdoelen die al eens behaald zijn, van voldoende niveau moeten blijven. Waar dit van toepassing is, wordt dit aangegeven met een *.
b. In het overzicht staan de summatief te toetsen leerdoelen. Bij *Geef les* is (in lichtgrijs) een aantal leerdoelen opgenomen die formatief getoetst worden.
c. De letters in superscript na ieder leerdoel geeft aan vanuit welke beoogde leerresultaten het leerdoel is geformuleerd.

Na afloop van het vak kan de student						
Beroepstaak/ kernhouding	**Neem regie (NR)**	**Geef les (GL)**	**Verken je schoolvak (VKS)**	**Vorm je visie (VjV)**	**Verdiep je schoolvak (VDS)**	**Onderzoek het leren (OHL)**
1. Vorm je visie op onderwijs	Een visie op een veilig leerklimaat verwoorden en aangeven hoe het eigen handelen daaraan bijdraagt [g, h].			Een visie verwoorden op de vormgeving van de pedagogische opdracht van het onderwijs binnen de eigen lespraktijk [c, g, h, i].		
2. Bereid je onderwijs voor		Onderwijs doelmatig voorbereiden en een complete les ontwerpen op basis van bestaande lesmaterialen [d].	Onderwijs doelmatig voorbereiden en een serie lessen ontwerpen op basis van bestaande lesmaterialen [b, c, d, e, f].		Onderwijs doelmatig voorbereiden en ontwerpen dat aanvullend is op het bestaande curriculum op school [b, c, d, e, f].	Een onderwijsontwerp of interventie ontwerpen als oplossing voor een onderwijsprobleem of vanuit een ambitie [b, c, d, e, f].

3. Onderhoud positieve relaties met leerlingen	Verbaal en non-verbaal vriendelijk en duidelijk communiceren met leerlingen, in en buiten de klas, afgestemd op de leerlingen [g, h, o].		•Verbaal en non-verbaal vriendelijk en duidelijk communiceren met leerlingen, in en buiten de klas, afgestemd op de leerlingen [g, h].		• Verbaal en non-verbaal vriendelijk en duidelijk communiceren met leerlingen, in en buiten de klas, afgestemd op de leerlingen [g, h, o].	
4. Reguleer het gedrag van leerlingen	(On)gewenst gedrag van leerlingen signaleren en een aantal passende interventies tonen gericht op het veilig werk- en leerklimaat [g, h].		In samenwerking met collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor leerlingen realiseren [g, h].		• In samenwerking met collega's een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor leerlingen realiseren [g, h].	
5. Geef uitleg		Een inhoudelijk correcte uitleg geven.	Een interactieve, inhoudelijk correcte uitleg geven [b, c, d].		Een interactieve, inhoudelijk correcte uitleg geven in de bovenbouw [b, c, d].	
6. Activeer het leerproces van leerlingen		Leerlingen stimuleren mee te doen met de les. Een complete instructie geven voor een leeractiviteit.	Met behulp van passende leeractiviteiten leerlingen de vakinhoud laten verwerken [b, c, d].		Met behulp van passende leeractiviteiten leerlingen de vakinhoud laten verwerken en laten nadenken over hun eigen leerproces [b, c, d, i].	
7. Breng het leren van leerlingen in beeld			Achterhalen wat leerlingen tijdens de lessen geleerd hebben [e, f].		•Achterhalen wat leerlingen tijdens de lessen geleerd hebben [e, f].	
8. Creëer samenhang		De samenhang tussen lesonderdelen verduidelijken	De samenhang tussen lesonderdelen, leeractiviteiten, inhouden en leerdoelen binnen een serie lessen verduidelijken [b, c, d, e].		De samenhang tussen leeractiviteiten, inhouden, leerdoelen en eindtermen in het curriculum van het schoolvak verduidelijken [b, c, d, e]. De samenhang tussen een educatief ontwerp en de eigen visie op het vak expliciteren [c].	

9. Academische kernhouding	Het eigen handelen onderbouwen met *aangedragen* algemene pedagogische inzichten [j].	Het eigen handelen onderbouwen met *aangedragen* algemene didactische inzichten [j].	Gemaakte keuzes in een serie lessen onderbouwen met algemene pedagogische, algemeen didactische en vakdidactische inzichten [j]. Onderzoeken of ontwikkelde lessen bijdragen aan het leren van leerlingen door gegevens te verzamelen en te interpreteren, met behulp van instrumenten voor formatieve evaluatie [k, l]. Reflecteren op de mogelijkheden, beperkingen en consequenties van het gebruik van digitale technologieën en digitale media, inclusief generatieve AI, in de opleiding en de lespraktijk [j].	De eigen visie op de pedagogische opdracht en het pedagogisch handelen onderbouwen, waarbij zowel wetenschappelijke als praktische inzichten worden gebruikt [j, k, l, m].	Gemaakte keuzes in het gegeven onderwijs onderbouwen waarbij wetenschappelijke en praktische perspectieven worden gesynthetiseerd en gecontrasteerd [j]. Op een valide en betrouwbare manier onderzoeken of het gegeven onderwijs bijdraagt aan het leren van leerlingen [k, l]. Reflecteren op de mogelijkheden, beperkingen en consequenties van het gebruik van digitale technologieën en digitale media, inclusief generatieve AI, in de opleiding en de lespraktijk [j].	Gemaakte keuzes in het gegeven onderwijs onderbouwen waarbij wetenschappelijke en praktische perspectieven worden gesynthetiseerd en gecontrasteerd [j]. Op een valide en betrouwbare manier onderzoeken hoe het gegeven onderwijs bijdraagt aan het leren van leerlingen [k, l].
10. Professionele kernhouding	Vanuit verschillende invalshoeken de eigen ervaringen, kennis, overtuigingen, aannames en handelen onderzoeken, de professionele ontwikkeling vorm geven en deze mondeling en schriftelijk expliciteren [j, l, m]. Initiatief nemen met betrekking tot de eigen professionele ontwikkeling [m].		Planmatig vanuit verschillende invalshoeken de eigen ervaringen, kennis, overtuigingen, aannames en handelen onderzoeken, de professionele ontwikkeling vorm geven en deze mondeling en schriftelijk expliciteren en bediscussiëren [l, m]. De student kan functioneren als een betrokken en actief lid van de schoolorganisatie, waarbij die de eigen grenzen in tijd en professionele ruimte bewaakt [n, p].		• Planmatig vanuit verschillende invalshoeken de eigen ervaringen, kennis, overtuigingen, aannames en handelen onderzoeken, de professionele ontwikkeling vorm geven en deze mondeling en schriftelijk expliciteren en bediscussiëren [l, m]. • De student kan functioneren als een betrokken en actief lid van de schoolorganisatie, waarbij die de eigen grenzen in tijd en professionele ruimte bewaakt [n, p].	